

MÉG HOGYAN HALHATOTT VOLNA MEG JÓZSEF ATTILA?

1 *Vagy hogyan nem:*
Flóra Szárszón

Nem táviratozott. Fölbukkant csak
egyszer, magával hozva
a novemberi napsütés
vízszintes fényét, és a Szabad ötletek
jegyzékét, amit a kertben,
szerelmük jelképeként
elégettek. A hamut Attila
elásta egy bokor alá, ehhez
ragaszkodott, és közben
ez a sor formálódott fejében:
Íme, hát megleltem hazámat.

2
Budapest ostroma

A pincébe nem nagyon akart
lemenni – de nem is érte találat
a házat. Megpofozott egy nyilast –
de végül ők kértek bocsánatot
tőle, senki nem értette, mért. A Magyar
Csillag szerkesztője volt már,
na de akkor is. Éljenezve fogadta
a szovjetek érkezését –
a kisnyilas házmester vállon
veregette, és rákacsintott.

3

A tisztviselő

Mint kommunista szimpatizáns állást
kap Rajk belügyminisztériumában.
Egyszer az asztalán találják a következő verset:

Rákosi

*Ő nem magyar, de kelta már,
a jószágából rég szerep lett,
hé, emberek, én nem felejték,
pedig nem is vagyok tanár,*

*és azt hiszem, hogy ő nem hagyta,
most verset írni se jut sok időm,
de röhögök a rengeteg hívón,
ha bokáját előtte összecsapja.*

*A jó embereket hiába várja Vác,
mindannyian látjuk, hogy mit csinálsz,
börtönbe juttatod az ártatlanokat.*

*Befonod az országot, gonosz pók,
téged nem jósolt meg horoszkóp.
Most mért nincs bennem semmi indulat?*

3

Forradalom

Csak 1956 nyarán szabadult.
A forradalom alatt a háborús
házmestere, kezében most is
puskával, meglátta, ez ávós,
kiabálta Attilára mutogatva,
egy közelben álló tizenöt éves
legényke azonnal rájuk lőtt, talán

véletlenül, talán szándékosan,
a házmestert találta el.

4

József Attila 60 éves!

A rehabilitációja a 60. születésnapjára
rendezett ünnepekkel lett
teljes. Mivel 9 évvel
korábban győzött a forradalom,
méltatói elsősorban istenes
verseinek jelentőségét hangsúlyozták,
egyedül a kopasz, rövid
ősz szakállt viselő Radnóti emelte ki
forradalmiságát az alakomra írott
Tizenhetedik eclogában.

5

Hatvannyolc

Az egyetemisták elfoglalták
a Pázmány Péter Tudományegyetem
épületét. József Attilát,
aki a balatonfüredi szanatóriumban
tartózkodott, küldöttség látogatta
meg. Szegeden a Horger Antalé
helyett a nagybeteg költő nevét
adták a bölcsészkarnek.

A forradalmi diákújság
leközölte a régóta nem író mester
egy kiadatlan versét:

*Íme, hát elvesztem hazámat,
a zöldet, ahol lehetek
még én is szellemi kínálat,
s nem életemben eltemet.*

*E zöld befogad, mint az álom,
mely szexfilmhez hasonlatos,
tudatalattim szublimálom,
hol néma, hol nagyon zajos.*

*Egyedül voltam én örökké.
És elmentek tőlem sokan.
Így hullt az élet vérrögökké,
az aortámban annyi van!*

*Nem éltem, ám voltam hiába,
megröntgenezhetem magam.
Hogy a bajt meglássam, kizárva!
A hosszú élet hasztalan.*

*Túl sokat éltem végveszélyben,
és túl keveset csendesen.
Nagy veszteség, hogy nem beszéltem,
csak a vers beszélt énvelem.*

*A vers beszélt belőlem késve,
a szép szó, meg az új világ,
és úgy néznek rám, mint a késre,
mely mindenki mást összevág.*

*Szép a grimasz és szép a ránc is,
de szebb a sikoly, hogyha félsz
attól, ki lakhelyet, kabátot
egyedül magának remél.*